

یادداشت

تضییع حقوق بانک‌های غیرمطلع از صدور حکم ورشکستگی

احمد رضا اسعدی‌نژاد*

● ۱- یکی از اصول اساسی دادرسی، حق تناظر است که جلوه‌ای از حق دفاع محسوب می‌شود. به موجب این اصل، هر دعوایی که علیه شخصی مطرح می‌شود باید از آن آگاه شود و به‌اوجازه داده شود که در زمان مقتضی امکان پاسخ‌گویی و ارائه مدارکی در رد ادعای طرف مقابل را داشته باشد. همچنین هیچ‌کسی نباید پیش از آنکه دفاعیاتش شنیده یا دعوت شود مورد قضاوت قرار گیرد. این حق یکی از اصول عام حقوق است که باید در تمامی دادرسی‌ها رعایت شود و استنادپذیر نیست. برای تضمین این حق، ضمانت‌اجراهای مختلفی درنظر گرفته شده است. برای مثال اشخاص غایب می‌توانند به آن اعتراض کنند که «واخواهی» نامیده می‌شود. همچنین برای اشخاص ثالث یعنی کسانی که در دعوا شرکت نداشته‌اند اما رأی صادرشده از دادگاه به ضرر آنهاست و موجب تضییع حقوق آنها می‌شود، اجازه داده شده تحت عنوان «اعتراض ثالث» به آن رأی اعتراض کنند. این حق به‌موجب ماده ۴۱۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی در مورد «هر گونه رأی صادره» وجود دارد.

۲- در خصوص آرای صادرشده درباره «ورشکستگی» و «توقف» نیز بحث فوق وجود دارد. در این مورد اما به دلیل دو مقرره قانونی، در دادرسی‌ها اختلاف نظر و رویه وجود داشت که در نهایت منجر به صدور رأی وحدت رویه ۷۸۹ به تاریخ ۱۳۹۹/۴/۳ شد.

۳- پیش از صدور رأی وحدت رویه، مطابق یک تفسیر به موجب ماده ۵۳۷ قانون تجارت، اشخاص «ذی‌نفع» مقیم ایران طرف یک ماه و اشخاص مقیم خارج ظرف دو ماه از اعلان حکم ورشکستگی می‌توانستند به آن اعتراض کنند. در مورد تاریخ «توقف» هم به موجب ماده ۵۳۸ آن قانون، تنها تا انقضای مهلت تشخیص و تصدیق مطالبات امکان اعتراض وجود داشت. بعد از انقضای این مواعد دیگر به اعتراض آنها رسیدگی نمی‌شد. اما یک تفسیر دیگری هم از مواد ۴۱۷ و ۴۱۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی ارائه می‌شد مبنی بر اینکه به «هر گونه رأی صادره» از دادگاه‌ها از جمله حکم توقف و ورشکستگی بدون قید مهلت می‌توان اعتراض کرد.

بنابراین چنانچه حکم توقف و ورشکستگی یک تاجر صادر می‌شد و یکی از طلبکاران از موضوع بی‌اطلاع بود، مطابق نظر اول تنها در این مواعد قانونی می‌توانست اعتراض کند اما مطابق نظر دوم بدون محدودیت زمانی امکان اعتراض داشت. نظر دوم در رویه سال‌های اخیر طرفداران بیشتری پیدا کرده است.

۴- اگر نظر اول را بپذیریم در حقیقت تقریباً حقوق تمامی طلبکاران ناآگاه از صدور حکم ورشکستگی زائل می‌شود زیرا هیچ‌کسی با تورق تمامی آگهی‌های روزنامه‌ها در تمامی زمان‌ها امکان اطلاع از درج آگهی ورشکستگی یکی از به‌هکاراتش را پیدا نمی‌کند. اکنون هم که آگهی‌ها در سامانه الکترونیک منتشر می‌شود، باز این مشکل حل نشده و امکان دسترسی به تمامی آگهی‌ها و اطلاع از آنها وجود ندارد.

۵- نظر دوم به انصاف، عدالت، رعایت اصل تناظر و حفظ حقوق طلبکاران عمده، به‌ویژه بانک‌ها نزدیک‌تر است.

صدور رأی وحدت رویه فوق که نظر اول را برگزیده است، این تالی فاسد را دربی دارد که بسیاری از افرادی که قصد پرداخت تسهیلات بانکی را ندارند، راه دوزدن قوانین را پیدا می‌کنند؛ یعنی با در رهن قراردادن املاک خود موفق به دریافت تسهیلات بعضا کلان بانکی می‌شوند، چکی را به تاریخ قبل از اخذ تسهیلات به شخصی می‌دهند که با آنها هماهنگ است. طبیعتاً بانک از این امر مطلع نیست که دریافت‌کننده تسهیلات به چه کسانی چک داده یا به‌هکار است و خبر ندارد که ممکن است همین اموالی که در گرو و وثیقه گرفته است هم روزی به‌سادگی از دستش برود.

بعد از اینکه تسهیلات بایزپرداخت نشد، چند سال گذشت و بانک مبادرت به‌ارجاذگشتن وثیقه کرد، ناگهان به‌هکار، حکم ورشکستگی را (با دعوای طلبکار ساختگی همان چک) به دایره اجرای ثبت یا اجرای احکام دادگاه ارائه می‌کند که تاریخ توقف آن مربوط به سررسید چک (قبل از اخذ تسهیلات و در زمان گذاشتن اموالش) است. بنابراین همه وثایق و تضمین‌ها مطابق ماده ۴۴۳ قانون تجارت باطل می‌شود و گویی که بانک هیچ مالی را در گرو ندارد و امکان مطالبات بانک هم عملاً از بین می‌رود.

در دادگاهی که حکم فوق صادر شده طبیعتاً بانک حاضر نبوده، امکان دفاع و ارائه مدارک طلبکاری را نداشته، اسم او هم در لیست طلبکاران نیامده و حقوق وی تضییع شده است. حال در چنین وضعیتی بانک چه راهکار عملی‌ای برای احقاق حق خود دارد؟ آیا باید میلیاردها تومان سرمایه بانک‌ها که در حقیقت متعلق به سهام‌داران حقیقی و حقوقی است به همین سادگی بر باد برود؟ آیا چنین امری موافق با انصاف و عدالت است؟

***وکیل پایه یک دادگستری و مدرس دانشگاه**

لیلا مرگن: اگرچه حقوق کارگران در سال جاری نسبت به سال ۹۷ با رشد ۸۲درصدی مواجه بوده اما آيا درصد تغییرات هزینه‌های زندگی شامل خوراک، پوشاک، مسکن، درمان، آموزش و... هم متناسب با تغییرات نرخ پایه حقوق کارگران دستخوش تغییر و تحول شده است؟ نگاهی به تغییر قیمت‌ها در برخی اقلام خوراکی و کالاهای سرمایه‌ای عمق فاجعه را نشان می‌دهد. بیم آن می‌رود کارگرانی که به دلیل افزایش قیمت گوشت، حبوبات را در سبد غذایی خود جایگزین کرده بودند، با افزایش بیش از صددرصدی بهای حبوبات، دیگر قادر نباشند از این محصول در غذای خود استفاده کنند. با وجود افزایش صددرصدی نرخ لبنیات و حبوبات، بهای سیب‌زمینی در سه سال نته‌تها رشد نداشته بلکه کاهش هم یافته و طبیعی است که مصرف این محصول در سبد خانوار افزایش یابد. احسان سلطانی کارشناس اقتصادی نیز بر این باور است که درآمد مردم نه‌تنها از مخارج اولیه زندگی مانند غذا و مایحتاج روزمره عقب مانده که فاصله عمیقی با توان خرید دارایی‌ها دارد. به اعتقاد او در شرایطی که دولت افزایش هزینه مسکن را ۸۸ درصد اعلام می‌کند، قیمت مسکن ۴۵۰ درصد بالا رفته است.

سال ۹۷، همان سالی که در فروردین‌ماه دولت نرخ دلار را چهارهزارو ۲۰۰ تومان اعلام کرد و این سیاست علاوه بر جهش ارزی، چهارنرخ‌شدن ارز را هم به دنبال داشت، پایه حقوق یک کارگر متاهل با دو فرزند یک‌میلیون و ۴۸۳هزارو ۵۲۱ تومان اعلام شده بود که در سال جاری این رقم با ۸۲ درصد رشد نسبت به دو سال پیش از آن به دومیلیون و ۷۰۲هزارو ۵۲۱ تومان رسیده است. اما آیا قیمت دیگر نیازهای زندگی هم متناسب با افزایش حقوق کارگران بالا و پایین می‌شود؟ پاسخ مشخص است. به‌تدریج با تنگ‌ترشدن حلقه تحریم‌ها و فشار خارجی، نرخ کالاهای سرمایه‌ای با سرعت نور به‌های‌تری را طی کردند؛ درحالی‌که حقوق کارگران تاب‌وتوان رقابت

با این حریف قدرتمند را نداشت. در این مدت قیمت کالاهای سرمایه‌ای، هزینه‌های درمان و بسیاری از اقلام غذایی متناسب با افزایش حقوق کارگران رشد نکرد. البته اخیراً محمد شریعتمداری وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در مصاحبه‌ای اعلام کرده است که حقوق بازنشستگان کشوری در پایان مهرماه اصلاح می‌شود و از خالص دریافت دومیلیون و ۴۰۰ هزار تومان به بالای چهارمیلیون تومان خواهد رسید اما آیا این عدد هم می‌تواند پاسخ‌گوی هزینه‌های سرسام‌آور زندگی باشد؟

صعود نرخ طلا، سکه و خودرو
رشد قیمت طلا و سکه به‌عنوان کالاهای سرمایه‌ای در ایران از سال ۹۷ تاکنون خیره‌کننده بوده و این تغییرات به‌طور مستقیم بر زندگی مردم تاثیر گذاشته

«(شرق)» از تغییر قیمت برخی اقلام مورد نیاز مردم در ۳ سال گزارش می‌دهد

رقابت ناعادلانه افزایش حقوق و هزینه‌های زندگی

حسین مهر/نگارگر شرق

هم در همین مدت با ۲۲۵ درصد رشد از ۳۶ میلیون تومان به ۱۱۷ میلیون تومان رسیده است. سمند دوگانه‌سوز با ۲۷۰ درصد رشد قیمت از ۳۶.۵ به ۱۳۵ میلیون تومان رسیده است. پراید ۱۳۱ که ۲۲.۱ میلیون تومان قیمت داشت از ۱۹۲ درصد رشد ۶۴.۵ میلیون تومان قیمت خورد و تیباSLX و پژو ۲۰۸ نیز در اردیبهشت اسمال نسبت به اردیبهشت سال ۹۷ به ترتیب با ۲۳۵ و ۲۶۰ درصد رشد از دسترس خانوار ایرانی دور شده‌اند.

رشد چندبرابری قیمت‌ها

کالاهای سرمایه‌ای اگرچه مستقیم بر سفره مردم اثر نمی‌گذارند اما به‌طور قطع بر تصور جامعه از تورم اثر مستقیم دارند اما فقط نرخ کالاهای سرمایه‌ای نیست که در بیشتر موارد با افزایش چندصد درصدی مواجه شده است. بررسی قیمت خرده‌فروشی کالاهای نشان می‌دهد که برخی انواع حبوبات مثل عدس و لوبیا چیتی رشد بیش از صددرصدی را تجربه کرده‌اند و بیسم آن می‌رود مردمی که به دلیل گرانی گوشت حبوبات را به سبد غذایی خود افزوده بودند، دیگر قادر نباشند از این محصولات استفاده کنند. این در حالی است که در سه سال گذشته نرخ سیب‌زمینی نه‌تنها افزایش نیافته بلکه با رشد منفی دودرصدی مواجه بوده است. احسان سلطانی، کارشناس اقتصادی نیز در کانال تلگرامی خود نوشت: «درآمد مردم نه‌تنها از مخارج اولیه زندگی مانند غذا و مایحتاج روزمره عقب مانده که فاصله عمیقی با توان خرید دارایی‌ها دارد. در شرایطی دولت افزایش هزینه مسکن را ۸۸ درصد اعلام می‌کند که قیمت مسکن ۴۵۰ درصد بالا رفته است. در این مدت قیمت مبلمان و لوازم خانگی ۵۰۰ درصد افزایش یافته که در محاسبه نرخ تورم ۲۵۵ درصد و قیمت پوشاک و کفش ۳۰۰ درصد افزایش یافته که در محاسبه نرخ تورم ۱۵۰ درصد در نظر گرفته شده است. با وجود افزایش حداقل ۴۰۰درصدی قیمت خودرو و تعمیرات آن، رشد هزینه حمل‌ونقل ۲۰۹ درصد و با وجود افزایش ۵۰۰درصدی قیمت موبایل، رشد هزینه ارتباطات ۶۷ درصد اعلام شده است.»

به بهانه آغاز همکاری بانک تجارت با لایمینگو

بانک تجارت حامی استارت‌آپ‌ها برای شکوفایی و جهش تولید

حضور برترین مشاوران حقوقی و ارزش‌گذاری کشور راه‌اندازی شد. پس از آن در اردیبهشت سال ۱۳۹۹ این استارت‌آپ در قالب شخصیت حقوقی شرکت خدمات هوشمند لایمینگو (سهامی خاص) به ثبت رسید. با شیوع کرونا از اواخر سال ۱۳۹۸ میل و علاقه حوزه فناوری‌های مالی مأموریت راه‌اندازی مرکز نوآوری تجارت را عهده‌دار شد. این مرکز آذرماه ۹۸ در فضایی به مساحت ۶۵۰ متر مربع و با استراتژی حمایت، جذب و پذیرش استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان راه‌اندازی شد. ساختار و مدل نهایی مرکز نوآوری تجارت به‌گونه‌ای است که علاوه بر ایجاد مرکز شتاب‌دهی برای شناسایی ایده‌های ناب، استارت‌آپ‌های موفق را از مرحله شتاب‌دهی تا ارائه نهایی محصول به بازار حمایت خواهد کرد. **استارت‌آپ (لا مینگو) تجربه شیرین نگاه حمایتی بانک تجارت** استارت‌آپ لایمینگو به‌طور رسمی از فروردین‌ماه سال ۱۳۹۸ آغاز به کار کرد. ایده اصلی این کسب‌وکار در سال ۱۳۹۷ مطرح شد. این کسب‌وکار با هدف ارائه خدمات حقوقی نوین بر بستر اینترنت اقدام به ایجاد اولین پلتفرم هوشمند تولید قرارداد در کشور کرد. اولین خدمت این استارت‌آپ، بانک قراردادهای هوشمند بود که به مشتریان این امکان را می‌داد تا قرارداد مورد نظر خود را با استفاده از سیستم هوشمند این پلتفرم به‌صورت کاملاً شخصی‌سازی‌شده تنظیم و فایل آن را در لحظه دریافت کنند. پس از بانک قراردادهای هوشمند، پیاده‌سازی بستری برای دریافت مشاوره حقوقی انجام گرفت. این خدمت، که همیشه از سوی کاربران لایمینگو تقاضا می‌شد، با

اقتصاد

گزارش روز

داستان تکراری لغو پروازها به ترکیه بلیت‌های نجومی در راه است؟

● شرق: بار دیگر پروازها به ترکیه لغو شد. ترکیه که مجوز پرواز به استانبول را برای ایرلاین‌های ایرانی هم صادر کرده بود، دوباره با بهانه شیوع ویروس کرونا، پروازهای ترکیش‌ایرلاینز و شرکت‌های هواپیمایی ایرانی را به این کشور لغو کرد. البته در این بین دو کشور دیگر نیز مشمول این محدودیت شدند؛ عراق و افغانستان. با این اوصاف می‌توان انتظار داشت که پروازهای قطر به ترکیه کماکان برقرار باشد و مسافران ایرانی از طریق پروازهای قطرایریز راهی استانبول شوند و دور از انتظار نیست که بار دیگر با قیمت‌های نجومی بلیت ترکیه روبه‌رو شویم. لغو پروازهای مستقیم به ترکیه سبب شده بود تا قیمت بلیت پرواز غیرمستقیم قطرایریز به استانبول حتی به ۶۰ میلیون تومان نیز برسد. اتفاقی که شوک بزرگی برای مسافرانی که سفر به این کشور برای آنها ضروری بود، در پی داشت. اما سؤال این است که با پیش‌بینی روند صعودی قیمت بلیت‌های ترکیه در ایرلاین قطری، چرا هرگز با قطرایریز مذاکره جدی نمی‌شود؟ البته باید نیم‌نگاهی نیز به درآمد شرکت فرودگاه‌ها از پروازهای عبوری این شرکت هواپیمایی قطری داشت تا سست‌بودن مذاکرات در این زمینه را به خوبی ردیابی کرد.

توقف پرواز به ترکیه برای ۳ کشور

مقصود اسعدی‌سامانی، دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی در گفت‌وگو با «شرق» با اشاره به آخرین اخبار لغو پروازها به ترکیه می‌گوید: «ترکیه پیش‌تر اعتبار مجوزهای پرواز به ترکیه را تا اول اکتبر اعلام کرده بود. پنجشنبه‌شب نیز اعلام کرد که از پنجم اکتبر به این‌سو، پروازها به ترکیه متوقف می‌شود.»

اسعدی‌سامانی ادامه می‌دهد: «لغو پروازها مربوط به تمامی پروازهای ترکیش‌ایرلاین و ایرلاین‌های ایرانی است. پروازهای عراق و افغانستان نیز مشمول این محدودیت شده‌اند. او با اشاره به اعلام شیوع ویروس کرونا به‌عنوان لغو دوباره پروازها، تصریح می‌کند: «اینکه برقراری پروازها از چه زمانی دوباره آغاز شود، مشخص نیست.»

پرواز به ترکیه از طریق قطرایریز

دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی با بیان اینکه سیاست‌های ترکیه درباره لغو پروازها برای ما هم روشن نیست، می‌گوید: «برای ما روشن نیست که چرا سیاست‌های ترکیه درباره بازگشایی پروازها تا این اندازه متغیر است و از طرفی نمی‌دانیم چرا کماکان پروازهای دوحه به استانبول برقرار است که به نظر می‌رسد شمولیت این لغو پروازها، قطر را شامل نمی‌شود.»

اسعدی‌سامانی در این زمینه ادامه می‌دهد: «پروازهای تهران- دوحه برقرار است و پروازهای اتصالی از دوحه-استانبول یا دوحه-بلگراد- استانبول نیز می‌تواند طبق روال قبل و حتی در ایام شیوه ویروس کرونا، وجود داشته باشد.»

احتمالاً قیمت بلیت بار دیگر افزایش می‌یابد

دبیر انجمن شرکت‌های هواپیمایی با بیان اینکه احتمالاً بار دیگر با افزایش قیمت بلیت به ترکیه روبه‌رو خواهیم بود، می‌افزاید: «طبیعی است وقتی عرضه کم می‌شود و تقاضا برای سفر به ترکیه وجود دارد، ممکن است بازهم شاهد افزایش بی‌رویه قیمت بلیت استانبول باشیم.»

سرگردانی احتمالی مسافران

او در پاسخ به این پرسش که مسافرانی که بلیت ترکیه را خریداری کرده بودند، اکنون چه کار باید انجام دهند، می‌گوید: «شرکت‌های هواپیمایی باید بلیت‌ها را مسترد کنند و هزینه را به مسافر بازگردانند یا با توجه با تقاضای مسافر، برای پروازهای بعدی نگه دارند.»

باین‌حال او با نگاه به تخلفاتی که در رابطه با بازگشت پول بلیت‌های لغوشده مسافران رخ داده بود، می‌افزاید: «مرجع رسیدگی به این موضوعات سازمان هواپیمایی کشوری است و قطعاً این سازمان به این موضوع ورود می‌کند و با استفاده از اهرم‌هایی که در اختیار دارد، شرکت‌های هواپیمایی را مجاب می‌کند که اگر مسافری مایل است پول بلیتش را پس بگیرد، این اتفاق بیفتد.»

به گزارش السومریه‌نیوز، مقام‌های عراقی می‌گویند که تمام پروازهای ترکیه به کشورشان از شنبه تا اطلاع بعدی متوقف خواهد شد. جهاد دیوان، سخنگوی شرکت‌های هواپیمایی عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد که طبق اعلام قبلی ترکیه به عراق، همه پروازهای میان دو کشور به علت تدابیر بهداشتی تا اطلاع بعدی متوقف خواهد شد. در بیانیه این سازمان آمده است که به خواست ترکیه از روز شنبه (سوم اکتبر) همه پروازها میان دو کشور تا اطلاع بعدی متوقف می‌شود. این بیانیه بازگشت شهروندان عراقی از ترکیه به بغداد و نیز سفر هیئت‌های دیپلماتیک را از این موضوع مستثنا دانست. البته ترکیه نیز بازگشت شهروندان خود از عراق را از این ممنوعیت مستثنا کرده است. ترکیه حدود دو ماه پیش بنا به توصیه وزارت بهداشت این کشور، پروازهای خود به عراق و بالعکس را تا اول سپتامبر به حالت تعلیق درآورده بود.